

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	22023 - Reflexió i Innovació Educativa
Grup	Grup 11, 2S, Eivissa
Guia docent	D
Idioma	Català

Identificació de l'assignatura

Assignatura	22023 - Reflexió i Innovació Educativa
Crèdits	2.4 presencials (60 hores) 3.6 no presencials (90 hores) 6 totals (150 hores).
Grup	Grup 11, 2S, Eivissa(Campus Extens Illes)
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professors	Horari d'atenció alumnat					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx
Carme Pinya Medina carme.pinya@uib.es	17:00h	18:00h	Dimecres	19/09/2011	29/02/2012	B002
Maria Rosa Rosselló Ramon mrosa.rossello@uib.es	12:00h	13:00h	Dimarts	27/09/2011	17/02/2012	B-104

Titulacions on s'imparteix l'assignatura

Titulació	Caràcter	Curs	Estudis
Grau d'Educació Infantil	Formació Bàsica	Tercer curs	Grau

Contextualització

L'assignatura s'ubica en el Mòdul 4, que porta per títol Estratègies d'intervenció educativa a l'etapa 0-6, el qual s'estructura en 5 assignatures íntimament relacionades:

- Estratègies d'intervenció educativa a la primera infància I (2n curs, 1er semestre).
- Estratègies d'intervenció educativa a la primera infància II (3er curs, 1er semestre).
- Observació i documentació (2n curs, 1er semestre).
- Reflexió i innovació educativa (3er curs, 2n semestre).
- Medis i recursos tecnològics en el procés d'ensenyament-aprenentatge en la primera infància (4rt. curs, 1er semestre).

Donat que l'assignatura s'imparteix al segon semestre del tercer curs, té un marcat caire de síntesi i d'integració dels coneixements construïts en les assignatures precedents, doncs persegueix dotar a l'alumnat d'habilitats i competències per analitzar, millorar i reflexionar sobre els processos d'ensenyament-aprenentatge de l'etapa 0-6. Per la seva ubicació, l'assignatura es troba íntimament relacionada amb el Pràcticum pel que fa a la planificació de projectes per a la millora i innovació docent, l'observació i l'avaluació, així com amb tots els processos que ajudin a establir un feed-back entre la teoria i la pràctica educativa.

Es tracta d'una assignatura que persegueix:

- Afavorir la reflexió i la integració dels diferents continguts estudiats fins el moment per resoldre les activitats i situacions que es plantegin a les pràctiques.
- Afavorir la reflexió personal respecte a la pròpia constucció del coneixement i promoure processos de presa de decisions i creixement professional.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	22023 - Reflexió i Innovació Educativa
Grup	Grup 11, 2S, Eivissa
Guia docent	D
Idioma	Català

- Identificar i qüestionar els valors que s'amaguen darrera les pràctiques.
- Comparar bones pràctiques i projectes d'innovació, així com reflexionar sobre elles per tal de fer propostes de millora.
- Autoavaluar concepcions, pràctiques i actituds per reafirmar interessos i motivacions professionals, tot identificant les competències adquirides i les que necessiten d'una millora.

En resum, l'assignatura és una bona oportunitat per equilibrar dos components complementaris: la investigació reflexiva i la pràctica professional responsable.

Requisits

Recomanables

És recomanable que l'alumnat cursi aquesta assignatura al mateix temps que està matriculat al Pràcticum.

Competències

Específiques

1. Capacitat per analitzar el funcionament de les escoles d'educació infantil adquirint estratègies docents per optimitzar la seva gestió i organització.
2. Capacitat per observar, analitzar i documentar els processos educatius.
3. Capacitat per reflexionar i investigar sobre la pràctica educativa amb la finalitat de millorar la tasca docent i promoure projectes innovadors.

Genèriques

1. Capacitat en l'adquisició d'estratègies per a l'aprenentatge autònom i col.laboratiu.
2. Capacitat per mantenir una actitud ètica, compromesa amb la professió docent en el marc d'una ciutadania democràtica, responsable i solidària..
3. Capacitat per analitzar des d'una perspectiva sistèmica i integradora la realitat.

Continguts

Donat que és una matèria que persegueix primordialment provocar processos de reflexió sobre la pròpia pràctica, el llistat de continguts és merament orientatiu i pot sofrir ampliacions al llarg del curs.

Continguts temàtics

1. Característiques del canvi i dels processos de millora en educació.
2. La dimensió institucional de la innovació: l'escola que aprèn.
3. Resistències i obstacles
4. Estratègies d'innovació
5. Els projectes de millora

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	22023 - Reflexió i Innovació Educativa
Grup	Grup 11, 2S, Eivissa
Guia docent	D
Idioma	Català

6. El paper del professorat
7. La reflexió sobre la pràctica i la millora professional

Metodologia docent

El plantejament metodològic de l'assignatura parteix de centrar l'activitat del procés en l'aprenentatge de l'alumnat. Per tal de permetre l'assoliment d'aquest principi, els estudiants hauran de ser actius i autònoms en tot el procés, essent la funció del docent ajudar-lo en la construcció del seu coneixement. En aquest sentit, el professorat, donarà suport a l'alumnat aportant la informació, els recursos necessaris i proposant les activitats (individuals i grupals, teòriques i pràctiques) per a què es doni l'aprenentatge.

Activitats de treball presencial

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció
Classes teòriques	Classes teòriques	Grup gran (G)	Comptant amb la participació de l'alumnat, es tractaran els coneixements fonamentals de l'assignatura. Per això, a partir d'articles, estudi de casos, exercicis pràctics i molt especialment l'experiència viscuda simultàniament al Pràcticum, es desenvoluparan sessions de debat, anàlisi i reflexió compartida.
Classes pràctiques	Classes pràctiques/ seminaris	Grup gran (G)	En aquestes sessions es durà a terme la reflexió i la posada en comú sobre els processos d'ensenyament-aprenentatge observats durant el procés de pràctiques. També es presentaran i es posaran en comú i s'avaluaran les activitats treballades en petit grup.
Avaluació	Exàmen	Grup gran (G)	Es tracta de la prova final de l'assignatura que consistirà en un examen escrit.

Activitats de treball no presencial

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual	Diari/blog	L'alumnat haurà de desenvolupar un diari/un blog on es dugui a terme un procés de reflexió guiat. El format del diari/blog es pactarà a principi de curs amb el professorat de l'assignatura.
Estudi i treball autònom individual	Lectures i reflexió	L'alumnat haurà de dur a terme lectures de diferents articles i capítols, realitzar-ne una reflexió i presentar uns informes al professorat de l'assignatura.
Estudi i treball autònom en grup	Reflexió sobre el pla de millora	L'alumnat haurà de dur a terme un treball d'anàlisi i reflexió sobre el pla de millora presentat com a part de la memòria de pràctiques.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	22023 - Reflexió i Innovació Educativa
Grup	Grup 11, 2S, Eivissa
Guia docent	D
Idioma	Català

Modalitat	Nom	Descripció
Estudi i treball autònom individual o en grup	Anàlisi d'una bona pràctica	Lligat al procés de pràctiques, l'alumnat haurà de dur a terme un anàlisi d'una bona pràctica docent que es doni dins l'aula, aportant evidències sobre ella.

Estimació del volum de treball

Modalitat	Nom	Hores	ECTS	%
Activitats de treball presencial		60	2.4	40
Classes teòriques	Classes teòriques	26	1.04	17.33
Classes pràctiques	Classes pràctiques/seminaris	28	1.12	18.67
Avaluació	Exàmen	6	0.24	4
Activitats de treball no presencial		90	3.6	60
Estudi i treball autònom individual	Diari/blog	40	1.6	26.67
Estudi i treball autònom individual	Lectures i reflexió	10	0.4	6.67
Estudi i treball autònom en grup	Reflexió sobre el pla de millora	30	1.2	20
Estudi i treball autònom individual o en grup	Anàlisi d'una bona pràctica	10	0.4	6.67
Total		150	6	100

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Campus Extens.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

Les competències establerts a l'assignatura seran valorades mitjançant l'aplicació d'una sèrie de procediments d'avaluació. A la taula següent es descriu per a cada procediment d'avaluació, la tipologia, els criteris d'avaluació i el seu pes en la qualificació de l'assignatura.

Les qualificacions de cada una de les activitats d'avaluació a realitzar seran ponderades d'acord als percentatges establerts. Tot i això, la superació de l'assignatura en cap cas serà possible sinó s'ha superat cada procediment d'avaluació amb una nota major o igual a 5.

El plagi d'alguna part o de la totalitat d'un treball o copiar a un examen és motiu de desqualificació; l'estudiant haurà de repetir el treball havent d'esperar a la següent convocatòria per a la seva presentació.

Classes pràctiques/seminaris

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Altres procediments (No recuperable)
Descripció	En aquestes sessions es durà a terme la reflexió i la posada en comú sobre els processos d'ensenyament-aprenentatge observats durant el procés de pràctiques. També es presentaran i es posaran en comú i s'avaluaran les activitats treballades en petit grup.
Criteris d'avaluació	Assistència a les classes pràctiques

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	22023 - Reflexió i Innovació Educativa
Grup	Grup 11, 2S, Eivissa
Guia docent	D
Idioma	Català

Adequació de les preguntes i comentaris: aportació d'idees, experiències, exemples, opinions, criteris...

Escolta activa de les intervencions dels altres

Intervencions per establir relacions entre idees i exemples, entre aportacions de distintes persones

Plantejament de preguntes, dubtes, qüestionaments que ajudin al grup a avançar

Treball en grup amb aprofitament del temps i recursos per a la resolució dels informes de pràctiques

Percentatge de la qualificació final: 15% per l'itinerari A

Exàmen

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves de resposta llarga, de desenvolupament (Recuperable)
Descripció	Es tracta de la prova final de l'assignatura que consistirà en un examen escrit.
Criteris d'avaluació	Respondre adequadament a les preguntes plantejades a l'examen Demostrar habilitats de comprensió, aplicació, anàlisi, síntesi i valoració crítica

Percentatge de la qualificació final: 40% per l'itinerari A

Diari/blog

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (No recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de desenvolupar un diari/un blog on es dugui a terme un procés de reflexió guiat. El format del diari/blog es pactarà a principi de curs amb el professorat de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Recollir periòdicament impressions i reflexions derivades de l'observació a l'aula i el centre de pràctiques Qualitat de l'anàlisi, la interpretació i la fonamentació de processos d'ensenyament-aprenentatge

Percentatge de la qualificació final: 25% per l'itinerari A

Lectures i reflexió

Modalitat	Estudi i treball autònom individual
Tècnica	Altres procediments (Recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de dur a terme lectures de diferents articles i capítols, realitzar-ne una reflexió i presentar uns informes al professorat de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Comprensió i relació amb la teoria Reflexió sobre la lectura realitzada Presentació (estructura, ortografia, índex...)

Percentatge de la qualificació final: 5% per l'itinerari A

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	22023 - Reflexió i Innovació Educativa
Grup	Grup 11, 2S, Eivissa
Guia docent	D
Idioma	Català

Reflexió sobre el pla de millora

Modalitat	Estudi i treball autònom en grup
Tècnica	Altres procediments (Recuperable)
Descripció	L'alumnat haurà de dur a terme un treball d'anàlisi i reflexió sobre el pla de millora presentat com a part de la memòria de pràctiques.
Críteris d'avaluació	Presentació (ortografia, estructura...) Autoreflexió sobre el propi pla Acceptació de mancances i redefinició del pla

Percentatge de la qualificació final: 10% per l'itinerari A

Anàlisi d'una bona pràctica

Modalitat	Estudi i treball autònom individual o en grup
Tècnica	Altres procediments (Recuperable)
Descripció	Lligat al procés de pràctiques, l'alumnat haurà de dur a terme un anàlisi d'una bona pràctica docent que es doni dins l'aula, aportant evidències sobre ella.
Críteris d'avaluació	Identificar bones pràctiques al centre Trobar la fonamentació teòrica i argumentar les diferències entre la bona pràctica i la innovació Cercar i aportar evidències de bones pràctiques

Percentatge de la qualificació final: 5% per l'itinerari A

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Part de la bibliografia s'anirà especificant al llarg del curs

Bibliografia bàsica

Les lectures obligatòries es detallaran a l'inici del curs

Bibliografia complementària

BOLÍVAR, A. (1999). *Cómo mejorar los centros educativos* (1ª ed.). España: Editorial Síntesis, S.A.

BOLÍVAR, A. (2000). *Los centros educativos como organizaciones que aprenden*. Madrid: Ed. La Muralla.

COCHRAN-SMITH, M. y LYTTLE, S.L. (2002). *Dentro/fuera. Enseñantes que investigan*. Madrid: Akal.

DARLING-HAMMOND, L. (2001). *El derecho de aprender. Crear buenas escuelas para todos*. Barcelona: Ariel.

DIÓTIMA (2002). *El perfume de la maestra. En los laboratorios de la vida cotidiana*. Barcelona: Icaria.

ESTEVE, O.; MELIEF, K.; ALSINA, A. (coord.) (2010). *Creando mi profesión. Una propuesta para el desarrollo profesional del profesorado*. Barcelona: Octaedro

FULLAN, M. (2002). *Los nuevos significados del cambio en la educación* [The new meaning of educational change / Los nuevos significados del cambio en la educación.] (A. Solà, C. Sánchez Trans.). (1ª ed.). Barcelona: Octaedro, S.L.

FULLAN, M. (2004). *Las fuerzas del cambio*. Madrid: Akal.

Any acadèmic	2011-12
Assignatura	22023 - Reflexió i Innovació Educativa
Grup	Grup 11, 2S, Eivissa
Guia docent	D
Idioma	Català

HARGREAVES, A. (2001) *Aprender a cambiar : la enseñanza más allá de las materias y los niveles*. Barcelona: Octaedro.

LIEBERMAN, A. Y MILLER, L (eds) (2003). *La indagación como base de la formación del profesorado y la mejora de la educación*. Barcelona: Octaedro.

MARCELO, C. y otros (2001). *La función docente*. Madrid: Síntesis.

MERIEU, P. (2005). *Carta a un joven profesor. Por qué enseñar hoy*. Barcelona: Graó.

PÉREZ GÓMEZ, Á. I. (2007). Reinventar la escuela, cambiar la mirada. *Cuadernos de Pedagogía*, 368, 66-71.

PÉREZ GÓMEZ, Á. I. (2008). “¿Competencias o pensamiento práctico? La construcción de los significados de representación y de acción”. En J. Gimeno (Ed.), *Educación por competencias, ¿qué hay de nuevo?* (pp. 59-103). Madrid: Morata.

PERRENOUD, P. (2004). *Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar. Profesionalización y razón pedagógica*. Barcelona: Graó.

PIQUÉ, B.; COMAS, A.; LORENZO, N. (2010). *Estrategias de práctica reflexiva en la formación inicial de los maestros de educación infantil*. Barcelona: Graó

POZO, J.I. y VV.AA. (2006). *Nuevas formas de pensar la enseñanza y el aprendizaje. Las concepciones de profesores y alumnos*. Barcelona: Graó.

RIVAS, M. (2000). *Innovación educativa. teoría, procesos y estrategias* (1ª ed.). España: Editorial Síntesis.

SANTOS GUERRA, M.Á. (2001). *La escuela que aprende*. Madrid: Morata.

SCHÖN, D. (1992). *La formación de profesionales reflexivos. Hacia un diseño de la enseñanza y el aprendizaje en las profesiones*. Barcelona: Paidós/MEC.

SCHÖN, D. A. (1998). *El profesional reflexivo. Cómo piensan los profesionales cuando actúan*. Barcelona: Paidós.

STENHOUSE, L. (1987). *La investigación como base de la enseñanza*. Madrid: Morata.

VAN MANEN, M. (2003). *Investigación educativa y experiencia vivida*. Barcelona: Idea Books.

VAN MANEN, M. (2004). *El tono en la enseñanza. El lenguaje de la pedagogía*. Barcelona: Paidós.

Perrenoud, P. (2004). *Desarrollar la práctica reflexiva en el oficio de enseñar*. Barcelona: Graó.

Esteve, O.; Melief, K.; Alsina, A. (Coord.) (2010). *Creando mi profesión. Una propuesta para el desarrollo profesional del profesorado*. Barcelona: Octaedro

Febrer Torres, J. (2011). *Créixer junts: l'educació de la primera infància a Menorca*. Consell Insular de Menorca

Piqué Simon, B.; Coms Arbòs, A.; Lorenzo Ramírez, N. (2010). *Estrategias de práctica reflexiva en la formación inicial de los maestros de educación infantil*. Barcelona: Graó

Altres recursos
